

Bir Cumhuriyet idealisti Mehmet Ali Kağıtçı

Nazmi KAL | nazmikal@yahoo.com

Mehmet Ali Kağıtçı
1965 yılında bir
konferansta el ile
kağıt yapıyor

“ Hangi istiklal vardır ki ecnebilerin
nasihatları, planları ile yükselebilirsin. Tarih
böyle bir hadiseyi kaydetmemiştir.
ATATÜRK ”

Türkiye’de kağıt sanayinin kurulmasında tartışmasız en büyük pay sahibi Mehmet Ali Kağıtçı’yı Heybeliada’da gecekondumsu bir evde buldum. Bana İzmit Kağıt Fabrikası’nın kuruluş öyküsünü tüm ayrıntıları ile anlattı. Anlatmakla kalmadı, daktilosu ile hazırladığı 30 sayfalık notu da verdi.

Cumhuriyet, Osmanlı’dan ölüsüne saracak kefen bezini, ateş yakacak bir çöp kibriti, pusula yazacak bir yaprak kağıdı, çayına atacak bir depar şekerini, unu, buğdayı ithal eden bir ülke devraldı.

15 yıl sonra büyük Atatürk’ün önderliğinde Türkiye, Osmanlı’dan kalan borçları da ödeyerek ve hiç borçlanmadan, dış ticaret açığı vermeden, 0 enflasyonla, şeker, çimento, kauçuk, deri, çelik, gıda sektörlerinde kendi ihtiyacını karşılayacak ve bazılarını ihraç edecek duruma geldi. . .

Atatürk, elbette bu başarıyı tek başına yaratmadı. Etrafına topladığı bir gurup idealist, yurtsever, çalışkan kadrolarla gerçekleştirdi. Bu başarıyı sağlayan kadrolar içinde yer alanlardan biri de Mehmet Ali Kağıtçı idi.

Hizmetleri ile Atatürk’ün verdiği Kağıtçı soyadını hak eden Mehmet Ali Kağıtçı’yı 1980 yılında TRT’de Atatürk’ten Anılar programını hazırlarken tanıdım. Daha doğrusu, Celal Bayar ile bir konuşmamda Bayar bana “Çok yurtsever bir kişidir, onunla mutlaka konuş” dedi.

Türkiye’de kağıt sanayinin kurulmasında tartışmasız en büyük pay sahibi Kağıtçı’yı Heybeliada’da gecekondumsu bir evde buldum. Bana İzmit Kağıt Fabrikası’nın kuruluş öyküsünü tüm ayrıntıları ile anlattı. Anlatmakla kalmadı, daktilosu ile hazırladığı 30 sayfalık notu da verdi.

İzmit Kağıt Fabrikası’nın kuruluş öyküsü sanayileşen bir ülkede, dış güçlerin iç işbirlikçileri de yanlarına alarak ülkede kurulacak yeni bir sanayii engellemek için neler yapabileceklerinin ibret dolu öyküsüdür. 1981’de Atatürk’ün 100. doğum yılında TRT’de anlattığım bu entrika dolu öyküyü yeniden Ekonomik Forum okuyucularına sunmayı bir görev saydım.

Önce Mehmet Ali Kağıtçı’yı kısaca tanıyalım. Mehmet Ali Kağıtçı 1899 yılında Heybeliada’da doğdu. İstanbul Üniversitesi (Darülfünun) Kimya Enstitüsü’nden mezun olduktan sonra 1923’de üniversitede öğretim görevlisi oldu. Aynı zamanda Heybeliada Bahriye Mektebi’nde de kimya öğretmenliği yaptı.

Yazları ülkemizin hammadde kaynaklarını

incelemek üzere Anadolu’yu dolaştı. Ülkemizde ne tür bir sanayi kurulabileceğini araştırdı. Kağıt sanayinin eksikliğini gördü ve kağıtçılığı meslek olarak seçti.

Mesleği öğrenmek için üniversitedeki görevini bırakarak önce işçi olarak Almanya’ya gitti. Selüloz ve kağıt fabrikalarında işçilik yaparak mesleği öğrenmeye çalıştı. Daha sonra da Hannover Teknik Üniversitesi’nde kağıtçılığın bilimsel yanını araştırdı. Fransa’da selüloz ve kağıt fabrikalarında işçi olarak çalıştı ve sonunda Grenoble Üniversitesi Kağıt Mühendisliği Yüksek Okulu’ndan (Ingenieur Papietier. E.F.P.) diplomasını sınıfının birincisi olarak aldı ve iyi koşullarda Fransa’da kalması teklif edilmesine rağmen o Türk kağıt sanayini kurmayı ideal olarak gördüğünden önerileri reddetti ve yurda döndü. Gelir gelmez kağıt sanayimizin kurulması gereğini konferanslar vererek anlattı, yetkililere duyurmaya çalıştı. Gazetelerde makaleler, broşürler, kitaplar yayınladı. Konferansta projeksiyon gösterileri ile kağıdın nasıl üretildiğini elle kağıt yaprakları üretip izleyicilere gösterdi.

Her şey üç görüşmeyle başladı...

Devamını Kağıtçı’nın kendisinden dinleyelim:

► **Mehmet Ali Kağıtçı:** 1928 yılında üniversitede bir konferans sonrasında üç

görüşme talebi aldım. Bu taleplerden biri T.C. Tütün İhisarı (Tekel) İdaresi Genel Müdürü Behçet Bey adına, ikincisi o devirde Kibrit Kıralları namıyla meşhur Kreuger adına, üçüncüsü de Merkezi Avrupa Kağıtçılar Birliği (Gröl) acentesi adına gelmişti. Her üç grubun isteğini de kabul ettim. Önce Tekel ile konuştum. Benden uzun uzun bilgi aldılar. Kreuger ile o yıllarda Türkiye’nin ihtiyacı olan 24 bin ton kağıdı ithal eden Gröl firmalarının amaçları aşağı yukarı aynı idi. Her ikisi de Türkiye’de kağıt fabrikası kurulamayacağını, zira sonunda nasıl olsa verimli olamayacağını tekrarlıyorlar ve bir sürü laf arasında “Efendim siz Türkiye’nin biricik kağıt mütehasısı bulunuyorsunuz, bunu değerlendirmelisiniz. Kağıt fabrikası kurmaktan ne gibi bir kazanç umut ediyorsunuz, nihayet sizi, genel müdür yaparlar bir ayılığa kalırsınız, bizim firmamızda çalışırsanız size çok daha mükemmel imkanlar sağlayabiliriz. Örneğin ithalattan size % 3 pay verebiliriz” diyorlardı.

Tabii reddettim.*

Bir süre sonra Tekel’den yazı geldi. Kağıt ve karton fabrikası kurulması için benden yardım istiyorlardı. Nihayet idealime kavuşma olanağı doğmuştu. Derhal kabul ettim ve gittim. Yazıda “En seri bir şekilde ve olanaklar ölçüsünde tüketimi iç üretimle karşılamak amacı ile hazırlanmasına karar verilen sanayi

Nazmi Kal-Mehmet Ali Kağıtçı
1981 Atatürk’ten Anılar programında

Sümer Bank Kağıt ve Karton Fabrikası Kurucu Müdürü Mehmet Ali Kağıtçı, yıllarca süren çalışmaları sonunda idealinin hakikat oluşunu idrak mutluluğu içinde

Mehmet Ali Kağıtçı, "Papeteries de France"ın Lancey'deki (Jsère), Mihaniki Hamur, Paçavra, Saman ve Odun Selülozları, Yazı, Tabı ve Ambalaj kağıtları; Karton ve Mukavva Fabrikaları Kompleksi'nde çalışırken. (Foto: Mehmet Ali Kağıtçı)

programının kağıt röportörlüğü ile görevlendirildiğim" bildiriliyordu.

O zamanki İktisat Vekili Şakir Kesebir'e Türk kağıt sanayi kurulması amacı ile çok yönlü çalışmalarımı açıklarken hammadde kaynaklarımız ve bu arada Keçiöbolü Kükürt cevherimiz hakkında da bilgi verdim. O zamanlar kükürt ihtiyacımızı karşılayan Sicilya Kükürt şirketinin kükürt kaynaklarımızdan faydalanma imkanını nasıl yok ettiğini anlattım. Sicilya şirketi kurduğu bir temsilcilikle her yıl Keçiöbolü kükürt işletme imtiyazını alıyor ve işletmek yerine Sicilya'dan ithal ederek ihtiyacı karşılıyordu. Açıklamalarımı dikkatle dinleyen Sayın Bakan bu konunun uzmanı Şahap Bey'i çağırarak Keçiöbolü kükürtleri ile ilgilenmesi ve derhal imtiyazın iptali ile kamu tesisi olarak bir üretim projesinin hazırlanması emrini verdi. Bir süre sonra Keçiöbolü kükürt fabrikası işletmeye açıldı.

Şakir Kesebir'in bu kararı hükümetin ulusal kaynaklarımız hakkında ciddi tutumunun bir göstergesi olarak beni duygulandırdı ve çalışma arzumu artırdı. Sonuçta Türk selüloz ve kağıt sanayinin kurulması gereğini ve faydalarını anlatan raporum beğenildi ve takdir edildi.

Kısa zamanda projeyi ve ihale şartnamesini hazırladım. Dünyanın tanınmış 23 firmasından teklifler geldi. İhalenin yapılacağı gün büyük bir sürprizle karşılaştım. Maliye Müsteşarı Ali Rıza imzası ile gelen yazıda kağıt fabrikası kurma işinin ertelendiğini yazıyordu. Uğradığım hayal kırıklığını tahmin edemezsiniz.

Fabrikayı kurdurmama girişimleri

Nedenini araştırdım. Bana komisyon öneren ithalatçı firmalar fabrika kurulması girişimini baltalamak, yetkili makam sahip-

lerinde kuşular uyandırmak amacı ile çaba harcamaya başladıklarını biliyordum. Bir taraftan İstanbul'daki yayın organlarında makaleler, haberler yayınlıyorlar diğer taraftan da Ankara'ya adamlar göndererek Teşvik-i Sanayi Kanunu'ndan faydalanmak amacıyla, Türkiye'de kağıt fabrikası kurmak istediklerini belirtiyorlar, fabrika kurmaya uygun bölgeleri saptamak için bir süre inceleme yapma müsaadesi istiyorlardı. Amaçları "suret-i haktan" (yapıyor) görünerek, uzman kişilerin rapor ve sözleriyle zihinleri bulandırmak, tereddüt uyandırmak, fabrikanın kurulmasını engellemek, en azından geciktirmektir.

Nitekim Bolu ve Kastamonu bölgelerinde yaptıkları iki aylık bir inceleme gezisinden sonra Türkiye'nin, kağıt sanayine uygun olmadığı konusunda rapor hazırlamışlar ve o zamanki iktisat vekili Mustafa Şeref'e hem yazılı hem de sözlü olarak sunmuşlardı.

Raporun içeriği

Benimde gördüğüm raporun içeriği şöyle idi:

- 1) Türkiye'de kağıt üretimi için gerekli lifi hammadde yoktur.
- 2) Kağıt imalatı için bol su lazımdır. Türkiye'deki akarsular, bol ve berrak su teminine elverişli değildir.
- 3) Islak kağıdı kurutmak için çok buhar ister, böylesine çok suyu buharlaştırmaya yetecek kömürü temin etmek güçtür.
- 4) Kağıt makineleri ve tesisleri çok komplikedirler, bunları gereği gibi işletecek yetenekte personel bulmak da olanak dışı görülmektedir.

Gerçi Vakit Gazetesinde bu dayanaksız ve yanlış iddialara gerekli cevapları verdim, tezlerini çürüttüm ama yine de etkili olama-

dım. İşin garibi, Maliye Bakanlığı ve Bakan Fuat Ağralı da bu iddialardan hareketle kağıt fabrikasının kurulmasına karşı çıkıyordu. Bakana göre hem fabrikanın kurulması için para harcanacak, hem de kağıttan alınan gümrük vergisi geliri kuruyacak, bu yüzden de bütçe açık verecekti! Böylesine dayanaksız tereddütlerle 1929 yılında Kağıt Sanayi Projesini, rafa kaldırdılar.

Neler olmuştu, neden vazgeçilmişti?

Bu olayı İsmet Bozdağ'ın "Bir Devrin Perde Arkası" adlı kitabından aktarayım.

"O yıllarda kağıt ve karton genellikle Orta Avrupa ülkelerinden getiriliyordu. Bu fabrikaların Türkiye'de temsilcileri vardı. Bunlar aldıkları komisyonlarla ceplerini şişirtmekte idiler. Bu yüzden kağıt fabrikasının kurulmasına karşı çıkıyorlardı. Bu temsilcilerin Büyük Millet Meclisinde ve hükümette güçlü sözcüleri vardı. Buna rağmen Tekel Bakanı kağıt ve karton ihtiyacını karşılamak için bir kağıt fabrikası kurma kararı verdi. Mehmet Ali Kağıtçı'ya planlarını çizdirdiler. Projelerini hazırlattılar ve ihaleye çıkardılar.

Çıkarıcı çevreler kıyamet koparıyorlardı. Gazetelerde yazılar yazılıyor, politik çevrelerde konuşmalar yapılıyor, Türkiye'de bir kağıt fab-

Sümer Bank Selüloz Sanayi Müessesesinin umumi görünüşü (Foto: Fahri Seyrek, İzmit 1939)

Fabrikamızın deniz tarafından dörünü. (Foto: Mehmet Ali Kağıtçı, 1939)

rikasının mutlaka zarar edeceğini rakamlarla ispata çalışıyorlardı.

İhalenin yapımına üç gün kala Tekel'in kağıt fabrikası dosyası İsmet Paşa'nın masasına geldi. Başvekil verilen raporları, yapılan hesapları gözden geçirdikten sonra Tekel Bakanı'na emir verdi ihale kaldırıldı.

Çok geçmeden konu Atatürk'ün masasına geldi.

Atatürk, Başvekil İsmet Paşa'yı, Maliye Bakanı Fuat Ağralı'yı İktisat Bakanı Mustafa Şeref'i ve Tekel Bakanı'nı çağırdı, durum incelendi. Hükümetin elindeki dokümanlar, fabrikanın bu ölçüler içinde verimli olmayacağını göstermekteydi. Başbakan ve Bakanlar da bu fikre katılıyorlardı.

Atatürk,

►“Cumhuriyetin kuracağı bir fabrikanın zarar etmesi kötü örnek olur, ümit kırar, bırakalım” dedi

Bıraktılar dosya ortadan kalktı tozlu raflar arasında yerini aldı ve mesele kapandı. (1929)

► **Mehmet Ali Kağıtçı:** 1932 yılında Londra'da Para ve İktisat Konferansı toplandı. Toplantıya Türkiye'den Celal Bayar katıldı. Konferansta sanayileşmiş devletler** bir karar aldılar. Bu kararlar dillerinin altındaki bakla ortaya saçıldı. Bir ibret belgesi olan karar şu idi: “Hammadde kaynakları zengin olan fakat Sanayisini kuramamış bulunan ülkeler hukuken müstakil olmakla beraber iktisaden sanayici memleketlerin hammadde kaynağı olarak, kalkınmış ülkelerin hegemonyası altında, muhtaç durumda tutulmalıdırlar”

Fransız Arkeoloji Enstitüsü eski üyelerinden Robert Matran, “Geri kalmış ülkelerde ulusal sanayilerin kurulmasını, kurulmuşların devamını önlemek ve ülke piyasasına Avrupa üretimini göndererek bu ülkelerin açık pazar durumunu devam ettirmek gerekir” diyordu (“Aperçu Economique de Turquie- Türkiye'nin ekonomik görünümü”).

Aynı toplantıda Alman delegesi “Türkiye'deki sanayileşme bizi tedirgin ediyor” demişti.

Türkiye Cumhuriyeti Heyeti Başkanı Sayın Celal Bayar, dönüşte sanayileşmiş ülkelerin bu kararını Atatürk'e duyurdu ve gerekli bilgiyi vererek, 1929'da Tekel'in kurması an meselesi olan kağıt fabrikasının, ihale edilmek üzere iken vazgeçilmesinin iç yüzünü anlattı.

Celal Bayar o yıllarda İş Bankası Genel Müdürüdür.

► **Celal Bayar:** Atatürk beni Marmara Köşkü'ne çağırdı, 1929'da rafa kaldırılan kağıt meselesinin hangi aşamada olduğunu sordu, anlattım. Bir kere daha anlat dedi, anlattım. Atatürk hiçbir şey demeden ayrıldı ve ertesi günü İktisat Vekili Mustafa Şeref'i görevden alarak beni İktisat Vekilliği'ne atadı.

Kağıt fabrikası projesi 1932 yılında Atatürk'ün Bayar ile Marmara Köşkü'ndeki konuşmasından sonra tekrar raftan indirildi ve Bayar'ın İktisat Vekilliği döneminde uygulamaya kondu.

► **Kağıtçı:** Yabancı çevreler Cumhuriyet devrinin Selüloz- Kağıt Sanayi kuruluş girişimini engellemek için ellerinden geleni yine yapıyorlardı. Bu kişilerin girişimleri sonucu yetkililer “Nasılca batacak bari az para batsın” diyerek kurulacak fabrikanın yıllık kapasitesini 24 bin tondan 12 bin tona düşürdüler ve selüloz kısmını geleceğe bıraktılar. Böylece yıllık 12 bin ton kağıt ve karton kapasiteli fabrika projesi 1. Beş yıllık Sanayi programına girdi.

Temeli 14 Ağustos 1936 da atılan fabrika 6 Kasım 1936'da üretime başladı.

Sabotajlar başlıyor

► **Kağıtçı:** Kağıt sanayimizin kurulmasını önlemek isteyen çevreler kağıt fabrikası kurulması kararından sonra da boş durmadılar. Alman hükümetine başvurarak Türkiye'ye kağıt makineleri satışını engellemek için Alman hükümetine başvurdular. Alman Hükümeti “Makine ihraç malı olarak döviz sağlamaktadır, bu bakımdan satışın engellenmesi imkansızdır” cevabını verdi... Bu kez selüloz sabotajı düzenlediler. Selüloz ihalesini oyaladılar, hatta teminatı yakarak selüloz vermediler. Buna karşılık hükümetimiz bütün karşılığı selüloz teslimini şart koştu ve ancak bu baskı zoruyla bir miktar selüloz alabildik. Selülozlar işlenmeye başladığında, sabotaj unsuru ortaya çıktı, verdikleri selüloz reçine kuskunda idi. Selüloz hücrelerinden sızan reçine damlacıkları, makinelerin hassas kısımlarına sıvıyor ve üretimi engelliyordu. Türk kağıtçılığını engellemeye çalışanların amacı belli idi. Reçine kusan selülozlar yüzünden üretim duracak olumsuz

propagandalarına malzeme yaparak Büyük Millet Meclisi'ne kadar uzanan kolları aracılığı ile "İşte söylemiştik yapamadılar" diyerek yetkilileri kandırmaya çalışacaklardı. Sabotajın şeklini saptar saptamaz laboratuara girdim, gerekli incelemeler ve denemeler sonunda selüloz elyafı içindeki reçine habbeciklerini elyafın içine hapsedme yöntemini bulmayı başardım ve kağıt-karton üretiminin durmasını engelledim. Bu başarımı kağıtçılık çevresine bildirdim. Bana bu konuda çeşitli ülkelerde çalışmalar olmasına rağmen henüz bir sonuç olmadığını buluşumun üstün bir başarı olduğunu cevaben bildirdiler ve tebrik ettiler. Bu keşim mesleki yayınlara ve Kimya Ansiklopedisine (Chemie-Lexikon) geçti.***

Yine boş durmadılar. Piyasamıza ucuz kağıt çeşitleri sürerek, fabrikamızı batırmaya dumping yoluyla satışlarımızı önlemeye çalıştılar. Planlarının başarıya ulaşmasından o kadar emindiler ki T.C. Filigranlı Kağıtları üretmişlerdi bile. Maliye Bakanlığı'nın bu siparişini biz gerçekleştirdikçe apışıp kaldılar. Daha sonra fabrikamızı şapsız bırakmak için girişiminde bulundular. Bu sabotajı da def

etmek amacıyla, Şaphane köyü çevresindeki Ata yadigarı, şaptaşı kaynaklarımızı değerlendirmeye yöneldim... Kağıt fabrikasının açılışı yapıp 2 bölümünün yapılması gündeme geldiğinde. Sümerbank'ın 1936 bilançosu görüşmeye açılmışken yine kağıt fabrikasının kurulması konusunda eleştiriler devam etti. Zarar edeceği ısrarla söylendi. Afyonkarahisar Milletvekili Berç Türker yaptığı uzun konuşmasında "Bendeniz böyle bir sanayi hırsının işin arkasını almadan ve nasıl işlediğini görmeden, kar edip etmediğini bilmeden ikincisinin açılmasını doğru bulmuyorum" diyerek karşı çıktı. Afyonkarahisar Milletvekili'nin bu kulaktan dolma bilgilerle söylediği sözlerle İktisat Bakanı Bayar gereken cevabı verdi.

► **Celal Bayar:** "Fabrika çok medeni ve modern esaslara dayanarak kurulmuştur. Avrupa'daki herhangi bir benzeri ile rekabet etmeye hazırdır."

Bir yabancı konuğumla fabrikayı dolaşıyorduk. O da Sovyet ağır sanayi komiseri idi. Kendisi çekirdekten yetişmiş ve işten anlayan bir zattı. "Bu fabrikanın planlarını müdürün-

zün yaptığını söylüyorlar doğru mu?" dedi.

Evet doğrudur, Bu gün fabrikanın başında bulunan Mehmet Ali Kağıtçı bu işten anlayan yetmiş kıymetli bir elemandır. Mesleğini çok iyi bilen bir uzmandır. Fabrikamız emin ellerdedir hiçbir endişemiz yoktur. Bilakis fabrikanın büyütülmesi hayırlı bir iştir, çünkü kar temin etmektedir ve fabrikanın güvenilirliğini artırmaktadır" dedim.****

Atatürk'ün ölümünden sonra ulusal sanayi hamlemizin ve Türk kağıtçılığının düşmanları yeniden eyleme geçtiler. O zamanki Başbakan Refik Saydam 1939 Mayıs'ında "Değil yeni fabrikalar için para vermek mümkün olsa işlemede olanları dahi kapatırım"***** diyordu.

Zamanın İktisat vekili Celal Bayar'ı eleştirme çabası içinde birinci beş yıllık plan geçince kurulan fabrikaların ülke yararına olmadığını ortaya çıkarmak istiyorlardı.

Mehmet Ali Kağıtçı hakkında soruşturmalar açtılar. Nihayet 1940'da Kağıtçı'yı görevden aldılar.

Mehmet Ali Kağıtçı Hakkında Ünlü yazar-Tarihçi Cemal Kutay, "Ömrünü Milli Kağıda Adayan Adam" başlıklı yazısında bakın ne yazıyor.

► "Yaşamını milli kağıda adayan Mehmet Ali Kağıtçı alanında uluslararası bir otorite idi. Onu görevden aldıktan sonra Kuzey ülkelerinden bir uzman aramasına giriştiler. Uluslararası kağıt karteli bu arayışı duyunca Stokholm elçiliğimize başvurarak "Mehmet Ali Kağıtçı'nın hayatı hakkında bilgi istendi. Çünkü bir ülkede bir Mehmet Ali Kağıtçı varken selüloz ve kağıt sanayi için uzman aramak batılı kafa için bir cinayetti. . . Bir uzman getirdiler. Gelen kişi ilk olarak Mehmet Ali Kağıtçı'yı sordu. Onun hayatta ve sihatte olduğunu, fakat bir başka kurumda gıda maddelerinin bileşimi üzerinde araştırma yaptığını duyunca hayretle: "Beni buraya niye getirdiniz" dedi.

Kuruluş öyküsünü kısaca anlatmaya çalıştığım fabrika sayesinde Türkiye kendi ürettiği kağıda kavuştu. 2000'li yıllara kadar verimli ve karlı bir şekilde çalıştı. Ülkemizde özel teşebbüsün kurduğu tüm kağıt fabrikalarına eleman yetiştiren bir okul hatta üniversite oldu.

Bilindiği gibi özelleştirme kapsamında fabrika kapatıldı.

* Kağıtçı o öneriyi kabul etse idi Heybeliada da gecekonuda ölmezdi.

** Bugünkü G 7 ler gibi

*** Kağıtçı'nın bu buluşu kimya ansiklopedisi (Chemie-Lexikon) a girdi.

**** Mehmet Ali Kağıtçı 1940 yılında görevden alındı. 1980'li yıllarda görüştüğüm ve bana Mehmet Ali Kağıtçı'dan övgü ile bahsedip onunla konuşmamı öneren Celal Bayar 1950'de iktidar olunca onu göreve iade etmedi.

***** Atatürk'ün diktiği ağaçlar. Nazmi Kal

Türkiye

Gücünü ve
Potansiyelini Keşfet

HANNOVER SANAYİ FUARI 25-29 Nisan 2016 Hannover - Almanya

Dünya endüstrisinin merkezine yolculuk...

İTO Milli Katılım Organizasyonu Özel Katılım Şartları

Yan Sanayi

Dövme, döküm, sac , ara montaj, tedarikçiler döküm, kalıp, sürgü, kilit, bağlama teknolojileri, kauçuk, metal, plastik, seramik, yapıştırıcılar, hafif yapı malzemeleri, proses mühendisliği

Katılım Bedeli

Nakliye dahil özel paket fiyat: 530 EURO / m²

Nakliye hariç özel paket fiyat: 500 EURO / m²

Özel Paket Fiyata Dahil Hizmetler

- Stand inşaatı, elektrik bağlantısı, aydınlatma ve temel dekorasyon malzemeleri
- Ürünlerinizin İstanbul- Hannover- İstanbul nakliye, gümrükleme ve sigorta işlemleri
- Fuar Resmî Kataloğu/ internet giriş, PR bedeli
- Türkiye pavilyonunun fuar alanında tanıtımı
- Türkiye broşüründe firma bilgilerinizin yer alması
- Ofis, iletişim araçları, güvenlik ve ikram hizmetleri
- Stand büyüklüğü ile orantılı ücretsiz fuar giriş kartı
- *Paket fiyat üzerinden %50 oranında devlet desteği, dosya masrafı, işlemlerin takibi

Banka Bilgisi:

Banka Bilgileri: Yapı ve Kredi Bankası Sultanhamam – İstanbul Şubesi İstanbul Ticaret Odası Hesabı – Şube Kodu: 055

EURO Hesap No: 60651949

IBAN No: TR98 0006 7010 0000 0060 6519 49

(Ödemelerde tam firma unvanı ile "HANNOVER SANAYİ FUARI" belirtilmelidir.)

Ödeme Planı:

Katılım Avansı: 1000 EURO

• 1. Taksit: Bakiye miktarın ilk yarısı

• 2. Taksit: Bakiye miktarın ikinci yarısı

DİKKAT! Yerleşim planı üzerinde firmalara stand tahsisi, katılım avans dekontunun Odamıza iletilmesi ile mümkün olacaktır.

**İSTANBUL
TİCARET
ODASI** 1882

ORGANİZATÖR: İSTANBUL TİCARET ODASI

İrtibat: İdil Aslantaş - Esra Yılmaz

Tel: 0212 455 61 13 - 0212 455 65 10 Faks: 0212 520 15 26

E-posta: idil.aslantas@ito.org.tr - esra.yilmaz@ito.org.tr

www.ito.org.tr